

FIȘA DISCIPLINEI

Istoria mentalităților colective

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie medievală, Premodernă și Istoria artei
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Istoria artei
1.7. Forma de învățământ	Zi

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Istoria mentalităților colective				Codul disciplinei		HLR1304
2.2. Titularul activităților de curs			Prof. univ. dr. Simona Nicoară					
2.3. Titularul activităților de seminar			Prof. univ. dr. Simona Nicoară					
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	3	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DS	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					23
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					15
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					2
Alte activități					1
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				56	
3.8. Total ore pe semestru				100	
3.9. Numărul de credite				4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale/esențiale	• C1. Regăsirea informației referitoare la mentalitățile colective • C2. Stabilirea faptelor istorice relevante pentru istoria mentalităților • C3. Prezentarea orală și scrisă, în limba română a cunoștințelor de specialitate referitoare la mentalitatea și sensibilitatea colectivă.
Competențe transversale	• CT1. Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. • CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup și de muncă eficientă în echipă, cu asumarea de roluri diverse • CT3. Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Formarea abilităților de deprindere a studenților cu metodologia cercetării de tip interdisciplinar
7.2 Obiectivele specifice	• Clarificarea conceptelor specifice istoriei mentalităților • Prezentarea metodologiei specifice domeniului • Temele și problemele istoriei mentalităților

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Istoria mentalităților colective –statutul unei discipline. Descoperirea mentalităților colective și a imaginarului social. Ce sunt mentalitățile colective și imaginarul social?	Prelegere, conversația euristică, argumentare	
Nivele mentale, nivele culturale. Aspecte novatoare ale istoriei mentalităților	Prelegere, conversația euristică, argumentare	
Repere ale unei istorii a religiei populare și a sentimentului religios. Sensibilitatea religioasă. Religia prescrisă și religia populară. O istorie a atitudinilor în fața morții în spațiul românesc.	Prelegere, conversația euristică, argumentare	
Secularizare și resacralizare în lumea modernă.	Prelegere, conversația euristică, argumentare	
Constelația imaginarului colectiv. Imaginar și mentalități. Funcțiile imaginarului social.	Prelegere, conversația euristică, argumentare	
Utilajul mentalităților colective și al imaginarului social: conjunctura mentală, contagiunea mentală, atitudini, comportamente, sensibilitate, structuri mentale, simboluri, mituri, etc.	Prelegere, conversația euristică, argumentare	
Viziunea despre lume. Reprezentarea spațiului și a timpului. Imaginarul identității și al alterității.	Prelegere, conversația euristică, argumentare	
Domeniile imaginarului social. Mituri politice și ideologii. Marile ansambluri mitologice moderne: Vârsta de Aur, Salvatorul,	Prelegere, conversația euristică, argumentare	

Conspirația, Unitatea, Progresul și Declinul, Revoluția.		
Mitolatrie și mitofobie. Mitificare și mistificare în istoriografie, Geografii imaginare.	Prelegere, conversația euristică, argumentare	
Utopiile și Istoria. Universul oniric: iluzii, fantasme, închipuiri.	Prelegere, conversația euristică, argumentare	
Imaginarul eschatologic. Milenarism, Mesianism, Profetism.	Prelegere, conversația euristică, argumentare	
Imaginarul Religios (Povestea Creației și a zeilor), Știința și haloul imaginar.	Prelegere, conversația euristică, argumentare	
Istoria sentimentelor: sentimentul de securitate și insecuritate.	Prelegere, conversația euristică, argumentare	
Imaginarul comunismului românesc	Prelegere, conversația euristică, argumentare	

Bibliografie

Ph. Ariès, *Omul în fața morții*, Buc., Meridiane, 1998.
L. Boia, *Istorie și mit în conștiința românească*, Humanitas, 1997.
Idem, *Jocul cu trecutul. Istoria între adevăr și ficțiune*, Humanitas, 1998. Idem, coord, *Miturile comunismului românesc*, Buc., Ed. Nemira, 1998, Idem, *Mitologia științifică a comunismului*, Buc., Humanitas, 1999.
Idem, *Două secole de mitologie națională*, Buc, Humanitas, 1999. Idem, *Pentru o istorie a imaginarului*, Buc., Humanitas, 2000.
F. Furet, *Revoluția în dezbatere*, trad., Iași, Polirom, 2000.
R.Girardet, *Mituri și mitologii politice*, Iași, Institutul European, 1997.
J. Le Goff, *Imaginarul medieval*, Buc., Ed. Meridiane, 1991.
L.Maior, *1848-1849. Români și unguri în revoluție*, Buc., Ed. Enciclopedică, 1998.
R.Muchembled, *O istorie a Diavolului. Civilizația occidentală în secolele XII-XX*, Ed. Cartier, 2002.
S. Nicoară, Toader Nicoară, *Mentalități colective și imaginar social. Istoria și noile paradigme ale cunoașterii*, Cluj-Napoca, Presa Univ.Clujeană/Measagerul, 1996.
S.Nicoară, *Mitologiile Revoluției pașoptiste românești. Istorie și imaginar*, Cluj-Napoca, P.U.C., 1999. Idem, *Istorie și imaginar. Eseuri de antropologie istorică*, Cluj-Napoca, P.U.C., 2001.
T.Nicoară, *Introducere în istoria mentalităților colective*, Cluj-Napoca, 1995.
Idem, *Transilvania la începutul timpurilor moderne (1680-1800). Societate rurală și mentalități colective*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 2001.
Idem, *Clio în orizontul mileniului trei*, Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2002. I.-
A.Pop, *Istoria adevărul și miturile*, Buc., Ed. Enciclopedică, 2002.
J.Solé, *Miturile creștine de la Renaștere la Epoca Luminilor*, trad. G. Anania, Buc., Univers Enciclopedic, 2003.
J.-J. Wunenburger, *Utopia sau criza imaginarului*, Cluj-Napoca, Dacia, 2001. Idem, *Viața imaginilor*, Cluj, Cartimpex, 1998.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Istoria mentalităților colective –statutul unei discipline. Descoperirea mentalităților colective și a imaginarului social. Ce sunt mentalitățile colective și imaginarul social?	Dezbateri, prezentări	
Nivele mentale, nivele culturale. Aspecte novatoare ale istoriei mentalităților	Dezbateri, prezentări	
Repere ale unei istorii a religiei populare și a sentimentului religios. Sensibilitatea religioasă. Religia prescrisă și religia populară. O istorie a atitudinilor în fața morții în spațiul românesc.	Dezbateri, prezentări	
Secularizare și resacralizare în lumea modernă.	Dezbateri, prezentări	
Constelația imaginarului colectiv. Imaginar și mentalități. Funcțiile imaginarului social.	Dezbateri, prezentări	
Utilajul mentalităților colective și al imaginarului social: conjunctura mentală, contagiunea mentală, atitudini, comportamente, sensibilitate, structuri mentale, simboluri, mituri, etc.	Dezbateri, prezentări	

Viziunea despre lume. Reprezentarea spațiului și a timpului. Imaginarul identității și al alterității.	Dezbateri, prezentări	
Domeniile imaginarului social. Mituri politice și ideologii. Marile ansambluri mitologice moderne: Vârsta de Aur, Salvatorul, Conspirația, Unitatea, Progresul și Declinul, Revoluția.	Dezbateri, prezentări	
Mitolatrie și mitofobie. Mitificare și mistificare în istoriografie, Geografia imaginare.	Dezbateri, prezentări	
Utopiile și Istoria. Universul oniric: iluzii, fantasme, închipuiri.	Dezbateri, prezentări	
Imaginarul eschatologic. Milenarism, Mesianism, Profetism.	Dezbateri, prezentări	
Imaginarul Religios (Povestea Creației și a zeilor), Știința și haloul imaginar.	Dezbateri, prezentări	
Istoria sentimentelor: sentimentul de securitate și insecuritate.	Dezbateri, prezentări	
Imaginarul comunismului românesc	Dezbateri, prezentări	
Bibliografie Ph. Ariès, <i>Omul în fața morții</i> , Buc., Meridiane, 1998. L. Boia, <i>Istorie și mit în conștiința românească</i> , Humanitas, 1997. Idem, <i>Jocul cu trecutul. Istoria între adevăr și ficțiune</i> , Humanitas, 1998. Idem, coord, <i>Miturile comunismului românesc</i> , Buc., Ed. Nemira, 1998, Idem, <i>Mitologia științifică a comunismului</i> , Buc., Humanitas, 1999. Idem, <i>Două secole de mitologie națională</i> , Buc, Humanitas, 1999. Idem, <i>Pentru o istorie a imaginarului</i> , Buc., Humanitas, 2000. F. Furet, <i>Revoluția în dezbateri</i> , trad., Iași, Polirom, 2000. R.Girardet, <i>Mituri și mitologii politice</i> , Iași, Institutul European, 1997. J. Le Goff, <i>Imaginarul medieval</i> , Buc., Ed. Meridiane, 1991. L.Maior, <i>1848-1849. Români și unguri în revoluție</i> , Buc., Ed. Enciclopedică, 1998. R.Muchembled, <i>O istorie a Diavolului. Civilizația occidentală în secolele XII-XX</i> , Ed. Cartier, 2002. S. Nicoară, Toader Nicoară, <i>Mentalități colective și imaginar social. Istoria și noile paradigme ale cunoașterii</i> , Cluj-Napoca, Presa Univ.Clujeană/Measagerul, 1996. S.Nicoară, <i>Mitologiile Revoluției pașoptiste românești. Istorie și imaginar</i> , Cluj-Napoca, P.U.C., 1999. Idem, <i>Istorie și imaginar. Eseuri de antropologie istorică</i> , Cluj-Napoca, P.U.C., 2001. T.Nicoară, <i>Introducere în istoria mentalităților colective</i> , Cluj-Napoca, 1995. Idem, <i>Transilvania la începutul timpurilor moderne (1680-1800). Societate rurală și mentalități colective</i> , Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 2001. Idem, <i>Clio în orizontul mileniului trei</i> , Cluj-Napoca, Ed. Accent, 2002. I.- A.Pop, <i>Istoria adevărul și miturile</i> , Buc., Ed. Enciclopedică, 2002. J.Solé, <i>Miturile creștine de la Renaștere la Epoca Luminilor</i> , trad. G. Anania, Buc., Univers Enciclopedic, 2003. J.-J. Wunenburger, <i>Utopia sau criza imaginarului</i> , Cluj-Napoca, Dacia, 2001. Idem, <i>Viața imaginilor</i> , Cluj, Cartimpex, 1998.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul disciplinei este coroborat cu interesul existent astăzi pentru problematici de mentalități colective în domeniul științelor umaniste.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs		Examen scris, în sesiune	95%

10.5 Seminar/laborator		Evaluare continuă, pe parcursul semestrului	5%
10.6 Standard minim de performanță			
- familiarizarea cu conceptele și cu metodologia specifică domeniului istoriei mentalităților colective - înțelegerea utilității istoriografice și culturale a acestui domeniu de studiu			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică.

Data completării:
16.09.2025

Semnătura titularului de curs

Prof. univ. dr. Simona Nicoară

Semnătura titularului de seminar

Prof. univ. dr. Simona Nicoară

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".